

30 let R Slovenije

Franc Čebulj – samorastnik

Franc Čebulj (roj. 21. avgusta 1952) po merilih »družbeno politične primernosti« ne bi smel zasedati vidnejših položajev v komunistični družbi. Zato je njegov samorastniški vzpon v Republiki Sloveniji dokaz, da je demokratična država svojim državljanom, ki so bili v samoupravnem socializmu diskriminirani, segregirani in stigmatizirani, omogočila kariero, ki je bila prej nemogoča.

JOŽE DEŽMAN

Čebulja, rojenega 21. avgusta 1952, so v osnovni šoli v Adergasu zapostavljali kot »belčka« – njegova mama je bila iz domobranske družine. Eden od učiteljev ga je tudi pretepal.

Zaradi pomanjkljive šolske izobrazbe je imel dolga leta občutek manjvrednosti. Vendar pa je šel skozi mnoge življenjske šole in ogromno samoizobraževanja.

Več skrbi je posvečal soljudem kot sam sebi. Že v otroških letih je moral skrbeti zase in za sestro, potem pa še za očeta. Tudi poročil se je mlad, z ženo srednješolk.

Čebulj je človek mnogih talentov.

Vojsko je služil v Tolminu. Tam je služil tudi dirigent Uroš Lajovic, ki ga je odkril kot tenorista. Bil je v ansamblu Stalaktit, igrali so po Gorenjskem. Zmagal je na pevskem tekmovanju Glas jeseni, premagal je tudi Heleno Blagne, Borisa Kopitarja ... Deset let je pel v več ansamblih.

Skakal je na smučeh. Zgradili so 20- in 35-metrsko skakalnico na domačem vrtu proti Obli gorici. Skakati je nehal, ko si je poškodoval koleno, pa še doma so bili proti. Ko je moral zapustiti Mladinsko organizacijo Velesovo, je postal predsednik

Športnega društva Adergas. Z uspešno veselico so toliko zaslužili, da so kupili nekaj zemlje za nogometno igrišče v Velesovem, denar je šel tudi za druga igrišča.

Od leta 1990 je bil uspešen predsednik Krajevne skupnosti Velesovo.

Še v osnovni šoli je poleti delal v opekarni v Češnjevku. V trgovskem podjetju Živila je ob delu opravil trgovsko šolo. Poziv za vstopi v Zvezo komunistov je Čebulj zavrnil, ker ni hotel zatajiti svoje vere. Direktor Živil Urbanc mu je zato zabrusil, da bo celo življenje »žaklje« nosil. Pred parlamentarnimi volitvami mu je rekel, da sicer kandidira za stranke, ki je zanj ničvredna, da

pa bo zmagal. Srečanje se je ponovilo še pred naslednjimi volitvami. Takrat mu je Urbanc čestital in mu rekel, da ga bo volil.

Ko je delal na Petrolovi bencinski črpalki, je v Delu bral o delovanju Lecha Walese s Solidarnostjo na Poljskem. Sodelavcem je rekel, da to pa je predsednik sindikata, ki se bori za delavce, naš sindikat pa ureja kako ozimnico, ne bori pa se za delavske pravice. Ko je prišel iz službe z dveletno hčerko Simono, sta prišla dva iz politične policije, z enim se je dobro poznal. Počakala sta, da je prišla iz službe žena in prevzela hčerkico. Nato pa sta ga odpeljala na zaslišanje. Zaslišali so tudi

vse druge sodelavce. Zjutraj so ga izpustili.

Čebulj se je leta 1989 med prvimi vključil v Tomšičevo socialdemokratsko zvezo.

Ko je bil leta 1991 veliki Demosov predvolilni shod pred Prešernovim spomenikom v Kranju, je šel s svojim »hroščem« na letališče iskat Jožeta Pučnika. Ta je takoj pripel varnostni pas. Čebulj mu je rekel, da se ni treba pripeti. Pa ga je Pučnik podučil, da je to del reda, ki se ga bo treba navaditi.

Ko je nastala nova Občina Cerklje, se je Čebulj odločil za kandidacijo in zmagal. Kot župan nekaj mesecev ni imel niti pisarne, delal je kar od doma. Nato je sam pobelil eno sobo v zadrugi.

Kasneje so dobili prostore za občino v nekdanji policijski postaji.

Leta 1996 je bil Čebulj izvoljen še za poslanca državnega zbora. Zmogel je dobro opravljati obe funkciji.

Delo v državnem zboru je bilo zanj velika šola, temeljito se je pripravil na obveznosti in se držal dogovorov. Včasih se je zataknilo. Ko je glasoval za Iva Bizjaka kot varuha človekovih pravic, mu je Janez Janša zelo zameril. Pri odprtih vprašanjih se je dal podučiti ljudem, ki so se spoznali na zadeve – tako so proti obmejnemu sporazumu s Hrvaško, ki ga ima za škodljivega še danes, glasovali le on in še dva poslanca.

V državni zbor je bil izvoljen še leta 2000. Napetosti z Janezom Janšo so se stopnjevale. Ni dobival več vabil na sestanke poslanske skupine. Ko je prišel na sejo sveta stranke, ga je Janša označil kot poslanca, ki več komunicira po medijih. Čebulj se mu je zahvalil za sodelovanje in odšel na svoje. In preživel.

Odbor Socialdemokratske stranke v Cerkljah je imel 156 članov, ko je bil Čebulj še član. Sam se ima še zmeraj za pravega socialdemokrata.

Tretji županski mandat je dobi, čeprav so se leve in desne stranke zagnale

proti njemu, njihove kandidate so prišli spodbujati republiški veljaki. Pa jim ni pomagalo.

Župan Občine Cerklje je od leta 1995 – takih županov je le še nekaj. Do 2006 je delal brez direktorja občinske uprave, nato ga je na pritisk ministrstva zaposlil.

Občani ga spoštujejo zaradi napredka občine, ki je bila leta 1995 uvrščena na 134. mesto od 154 občin. Danes je med prvimi četrtimi od 212 občin.

V občini se neprestano gradi. Čebulj ima vzdevek Šalotka, saj pravijo, da v pogajanjih zna tiste, ki poslujejo z občino, olupiti kot šalotko. Pravi, da je za občino naredil »kar nekaj dobrih biznisov«.

Čebulj deluje na več področjih, kot čebelar je bil predsednik Čebelarske zveze Slovenije. Kot konjerejec ter dirkač doma in v tujini je bil ustanovitelj in prvi predsednik Kasaške centrale Slovenije.

Tudi pri njem drži, da za uspešnim moškim stoji dobra žena. Imata tri otroke in pet vnukov. Družina je leta 2006 iz kmetije razvila družinski turizem.

Občina Cerklje tudi zdaj leta uresničuje rekordne proračune, in če bo zdrav, se najavlja nova Čebuljeva kandidatura.

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Ivan Belec za ruščino Slovanov

PETER COLNAR

Čas je pokazal, da je bil slovenski jezik odločen, da je slovenski narod kljub strahovitim pritiskom na Slovence stal in obstal. V preteklosti je bilo precej zagovornikov, tudi dobronameranih, da bi se zaradi številčne majhnosti jezikovno podredili najrazličnejšim pritiskom. Tako je tudi sociolog, socialni narodni pisec in duhovnik Ivan Belec predlagal, da naj bi ruščina postal knjižni jezik vseh Slovanov. Rodil se je 3. aprila 1856 v Radomljah pri Domžalah.

Kot duhovnik in sociolog je opozarjal na problematiko delavcev in kmetov, kritiziral kapitalizem in se zavzemal za vrnitev h krščanskiemu socialnemu redu. Belec je začel pisati že med študijem. V letih 1877–1881 je v

Slovenskem narodu pod šifro S-n objavil večje število člankov. Sprva zapise o rusko-turški vojni in poročila z bojišč, ki jih je povzel po ruskih časnikih. Zagovarjal je koristi te vojne za slovanstvo ter kritiziral angleško in madžarsko politiko, ki je podpirala Turke. Sočasno je pisal o odnosih med Avstrijo in Nemčijo ter Rusijo v povezavi s poljskimi političnimi težnjami.

V prispevkih oslovenskem vprašanju se je zavzemal za združitev vseh Slovencev, obsojal je njihovo nizko narodno zavest, hkrati pa zagovarjal slovansko vzajemnost in ustanovitev vseslovenskega literarnega časopisa za njeno širjenje. Predlagal je, da bi ruski jezik postal knjižni jezik vseh Slovanov.

V tem obdobju je napisal prve članke o socialnih vprašanjih (na primer članek o državnih dolgovih in njihovih socialnih posledicah, Slovenski narod, 1877). Nanj je močno vplivalo delo pruskega katoliškega sociologa Karla von Vogelsanga, vendar je Belec ostal predvsem pisec in teoretik. Zaradi razvitega socialnega čuta je bil pogosto predstavljen kot predhodnik Janeza Evangelista Kreka.

Po smrti Josipa Jurčiča leta 1881 je Belec prenehal pisati za Slovenski narod in postal dopisnik Slovenca, sodeloval pa je tudi pri Ljubljanskem zvonu. V letih od 1882 do 1889 je pod šifro S-n in pod svojim polnim imenom pisal o socialnih

Zanimivi Gorenjci tedna in dogodki iz dežele Kranjske:

- V Radovljici se je 25. 3. 1863 rodila skladateljica Eleonora Hudovernik. Dvajset let je bila ravnateljica meščanske šole v Ljubljani. Bila je organistka in spretna improvizatorica.
- V Brodu pri Bohinjski Bistrici se je 26. 3. 1838 rodil slovenski pisatelj Janez Mencinger.
- Na gradu Grimšice pri Bledu se je 25. 3. 1667 rodil slikar Jurij Adam. Bil je cesarski pooblaščenec in član Akademije operozov.
- V Mostah pri Žirovnici se je 26. 3. 1783 rodil sin premožnega kmeta, mlinarja in žagarja Janez Krstnik Kersnik. Bil je pobudnik pouka slovenščine in tudi učitelj Čopa in Prešerna.
- V Poveljah pri Kranju se je 28. 3. 1861 rodil duhovnik, zgodovinar in pisatelj Franc Perne.

tematikah in verski disciplini Slovencev. Zavzemal se je za prepoved ženskega dela v tovarnah, za skrajšanje delavnika in zvišanje delavskih plač. Prav tako se je zavzemal za to, da bi delavci postali lastniki delovnih sredstev. Zahteval je, naj država ali dežela odkupi zemljiški dolg kmetov

s pomočjo hipotekarne banke in naj se ustanovijo tako imenovani stalni ali kmečki domovi po ameriškem vzoru, ki se ne smejo zadolževati, razkosavati ali prodati na dražbi. Zahteval je tudi ustanovitev kmetijskih zadrug, ki bi imele poleg gospodarskih tudi socialne in politične pravice ...

